

Nagie płótna i kamienie.

Akt kobiecy w sztuce wybranych epok.

Czas trwania: 90 minut

1. Uczniowie prezentują w grupach zadanie domowe na temat: **Czym jest akt? Kiedy się narodził? Jakie funkcje spełniał kiedyś, a jakie dziś?**

2. Historia aktu.

	Autor / Twórczość:	Prezentowane dzieła (przeźrocza):
Starożytność	<p>Praksyteles:</p> <ul style="list-style-type: none">– pochodził z rodziny rzeźbiarzy– rzeźbił posągi bóstw pięknych i młodych; szczupłe kształty, wydłużone nogi, lekki kontrapost, swoboda ruchu, zmysłowość <p>– akt dominował przede wszystkim w rzeźbie</p> <p>– nagie ciało obrazem doskonałości człowieka</p> <p>– W Grecji był odbiciem idealnego fizycznego piękna</p> <p>– nago przedstawiano bogów, boginie i postaci mityczne</p> <p>– pierwsze przedstawienie całkowicie nagiej kobiety – Afrodyta z Knidos Praksytelesa</p> <p>– taka rzeźba najlepiej pokazywała mistrzostwo techniczne twórcy</p>	<ul style="list-style-type: none">– <i>Afrodyta z Knidos</i>, (rzymska kopia dzieła Praksytelesa)– <i>Wenus Anadiomene</i>, (rzymska kopia dzieła Praksytelesa)
Renesans	<p>– „Narodziny Wenus” Botticelliego ukazują boginię w pozie przywodzącej na myśl antyczne przedstawienie Wenus cnotliwej, w której bogini zakrywa swoje piersi i łono ramionami i złotymi lokami, patrząc w dal sennym i niewinnym wzrokiem. Towarzyszą jej Zefir i Chloris, a postacią z drugiej strony jest najprawdopodobniej jedna z hor – bogiń pór roku, o czym świadczy kwiecista tkanina, girlanda z mirtu i przepaska z róż.</p> <p>– „Śpiąca Wenus” Giorgione – kobieta została przedstawiona we śnie na tle natury, co jest motywem znanym już z rzymskich poematów ślubnych. Ciekawostką</p>	<ul style="list-style-type: none">– <i>Narodziny Wenus</i>; <i>Wiosna</i>, Sandro Botticelli– <i>Wenus z Urbino</i>; <i>Wenus i Adonis</i>, Tycjan– <i>Śpiąca Wenus</i>,

	<p>jest to, że w świetle podczerwonym widoczny jest u stóp Wenus Kupidyn (domalowany przez Tycjana po śmierci Giorgione), trzymający najprawdopodobniej strzałę i ptaka, co jest kluczem do interpretacji dzieła (potwierdza, że to Wenus) i nadaje mu wymiar erotyczny.</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczne nawiązania do Starożytności, ale i tworzenie nowych wartości - jednym z głównych tematów była Wenus - artyści starali się zachować kanon stworzy przez greka Polikleta: głowa człowieka to 1/10 jego wysokości - tłem dla przedstawień postaci stał się krajobraz 	<p>Giorgione - <i>Danae</i>, Tycjan - <i>Wenus i Adonis</i>, Bartholomeus Springer - <i>Zuzanna i Starcy</i>; <i>Powstanie Drogi Mlecznej</i>, Jacopo Tintoretto</p>
Rokoko i klasycyzm	<p>- „Kąpiąca się Diana” jest obrazem dosyć charakterystycznym dla twórczości Vouchera, która cała jest wypełniona radosną atmosferą, umiłowanie bez troski, piękna i młodości. Ukazana tu Diana i nimfa są jedynie pretekstem do pokazania pięknych młodych kobiet nago, w czym specjalizował się ten rokokowy malarz.</p> <p>- „Diana - Łowczyni” J. A. Houdon’a, to smukła, idąca lekkim, wdzięcznym krokiem młoda kobieta. O jej boskiej naturze świadczy ozdoba głowy w kształcie półksiężyca i strzały w dłoniach.</p> <p>- Paulina Borghese, siostra Napoleona, została odtworzona przez Canovę niezwykle wiernie, o czym zresztą sama zapewniała i nie kryła faktu, że pozowała osobiście w pracowni artysty, siejąc tym samym zgorszenie w wyższych sferach. Rzeźbiarz ukazał ją jako Wenus. Chcąc osiągnąć jak najbardziej naturalny efekt zadbał o szczegóły: poduszki uginają się pod „boginią”, a prześcieradło marszczy się.</p> <p>- „Amor i Psyche” jest jednym z najśłynniejszych dzieł Canovy, w którym młodzi, piękni i młodzi bohaterowie emanują niezwykłą radością. Naturalność i lekkość postaci sprawiają wrażenie, jakby rzeźba miała zaraz ożyć.</p>	<p>- <i>Kąpiąca się Diana, Leżąca dziewczyna</i>, Francis Boucher - <i>Diana - Łowczyni</i>, Jean Antonie Houdon - posąg Pauliny Borghese,; <i>Amor i Psyche</i>, Antonio Canova</p>
Romantyzm	<p>- „Maja naga” i „Maja ubrana” autorstwa Goi to para jednakowej wielkości obrazów, przedstawiającej tą samą kobietę w identycznej pozycji. Ten dziwny zabieg miał swoje uzasadnienie: obydwa obrazy wisiały w domu księcia Manuela. Finezyjny mechanizm na ścianie ukrywał „Maję</p>	<p>- <i>Maja naga</i>; <i>Maja ubrana</i>, Francisco Goya</p>

	nagą” pod „Mają ubraną”, będąc widocznym tylko po pociągnięciu dźwigni.	
Realizm	– „Pracownia malarza” to dzieło niezwykle, wkraczające w sferę alegorii, jednak pozostające w realiach. Artysta przedstawił tu postacie zarówno prawdziwe, jak i symboliczne, jednak mające wpływ na jego życie. Światopogląd i postawę twórczą.	– <i>Pracownia malarza</i> , Gustave Coubert
Impresjonizm	– „Olimpia” Maneta wywołała na salonach prawdziwy skandal, choć nawiązuje do wielowiekowej tradycji aktów kobiecych. Uderzające jednak jest w nim to, że malarz nie ukazał na nim przebywającej w abstrakcyjnej i beczasowej przestrzeni bogini, ale paryską prostytutkę. Zamiast Amora Towarzyszy Olimpii służąca. Krytykę wzbudził nie tylko sam temat, ale i zielonkawy odcień ciała modelki. Obraz nawiązuje do „Mai nagiej” Goi i „Wenus z Urbino” Tycjana. – „Śniadanie na trawie” Maneta wzbudziło nie mniejsze kontrowersje niż „Olimpia”. Tu znów inspirację stanowiło dzieło Tycjana, „Koncert wiejski”. Manet przemienił temat mitologiczny we współczesną scenę, szokując krytyków i publiczność. Kobieta przedstawiona na pierwszym planie to Victorie Meurent. Obok niej siedzi brat Maneta – Gustave, a mężczyzna z brodą to rzeźbiarz holenderski Ferdynand Leenhoff, brat żony Maneta, Suzanne, która zresztą najprawdopodobniej pozowała do postaci kobiety brodzącej w strumieniu. Ten element nie pasuje jednak do całości kompozycji, co nie pasuje do końca stylistycznie i nie pozwala jednogłośnie zinterpretować obrazu.	– <i>Olimpia</i> , <i>Śniadanie na trawie</i> , Eduard Manet – <i>Sąd Parysa</i> , Paul Cezanne – <i>Kąpiąca się i piesek</i> , <i>Akt – siedząca kobieta</i> , Pierre Renoir – <i>Szyjąca Suzanne</i> , <i>Wielkie Kąpiące się</i> , Paul Gauguin
Surrealizm	– „Galarina” i „Portret Gali” nawiązują do dzieła Rafaela „La Fornarina”, jednak przedstawiają żonę Dalego, która często pojawiał się w twórczości artysty. – „Akt mojej żony...” to dzieło, w którym Gala zostaje przemieniona w przeźroczystą budowlę. Dali powiedział o niej, że za każdym razem, gdy pragnie osiągnąć czystość, spogląda przez ciało na niebo.	– <i>Akt w plenerze</i> , <i>Wenus i Amorki</i> , <i>Akt mojej żony kontemplującej własne ciało zmieniające się w schody</i> , <i>trzy kręgi kolumny</i> , <i>niebo i architekturę</i> ,

		<i>Galarina, Portret Gali, Salvador Dali</i>
--	--	--

Akt jest obecny w sztuce każdej epoki, posiada go niemal każdy prąd artystyczny. Traktowany był różnie – raz doceniany, kiedy indziej znów wyklęty. Jedno jest jednak pewne – jest hołdem dla ludzkiego ciała, jego piękna i niezwykłości. Poprzez akt artyści wielu epok mogli zaprezentować nie tylko swój kunszt, ale także „przemycić” swój stosunek i pogląd na człowieka. Aktualnie, z racji mnogości kierunków, ciężko omówić go w jakiś szczególny sposób i powiązać z nurtem czy koncepcją.

3. Zadanie domowe.

Wypracowanie na temat: Czy tworzyłbym akty, gdybym był artystą? Wypowiedź należy uzasadnić konkretnymi przykładami z historii sztuki.

Bibliografia:

1. Bochnak A.: Historia sztuki nowożytnej, tom 1. PWN 1983r.
2. Crepaldi G.: Impresjoniści. Warszawa 2004r.
3. Estreicher K.: Historia sztuki w zarysie. PWN 1981r.
4. Kępiński Z.: Impresjonizm. Warszawa 1982r.
5. Kulak M., Włodarczyk – Kulak A.: Wiedza o kulturze. Bielsko – Biała 2006r.
6. Levey M.: Od Giotta do Cezanne’a. Zarys historii malarstwa zachodnioeuropejskiego. Warszawa 1981r.
7. Neret G.: Salvador Dali 1904 – 1989. Warszawa 2005r.
8. Przewodnik po sztuce. Artyści i ich dzieła, style i kierunki od XIV wieku do współczesności. Red. S. Sprocati, przeł. D. Stefańska – Szewczuk. Warszawa 2001r.
9. Rynck de, P.: Jak czytać malarstwo. Rozwiązywanie zagadek, rozumienie i smakowanie dzieł dawnych mistrzów. Przekł. P. Nowakowski. Kraków 2005r.